

Gazeta Grodziska i okolic

Chodaczów
Grodzisko Górne
Grodzisko Dolne
Grodzisko Nowe
Laszczyń
Opaleniska
Podlesie
Wólka Grodziska
Zmysłówka

12/2009(103)

ISSN 1234-5296

BIULETYN INFORMACYJNY MIESZKAŃCÓW GMINY

**Wesołych Świąt
oraz Szczęśliwego
Nowego Roku**

GAZETA BEZPŁATNA

W numerze:

WYWIAD MIESIĄCA

- ◆ W Grodzisku spotkałem się z wielką życzliwością str. 3-5

AKTUALNOŚCI

- ◆ Inwestycje gminne nabierają tempa str. 6-7
- ◆ Z chorążego na oficera str. 8
- ◆ Mikołaj i w tym roku nie zawiódł str. 8
- ◆ Zmarł profesor Jan Leja - adoptowany syn prof. Franciszka Leji str. 9
- ◆ Aby wypadków i ofiar było mniej str. 10
- ◆ Konkurs tradycyjnego tańca ludowego str. 10
- ◆ W oczekiwaniu na święta... str. 11
- ◆ Gospodarka odpadowa w gminie w 2009 roku str. 12-13
- ◆ Grodziski cymbalista znów w czołówce str. 13
- ◆ Czytamy dzieciom na głos str. 14
- ◆ Udany rok w bibliotece str. 15

WYCHOWANIE I EDUKACJA

- ◆ Rozmawiali o problemach wieku dojrzewania str. 16-17
- ◆ Premier przyznał stypendia najzdolniejszym uczniom str. 17
- ◆ Zwycięstwo siatkarek GUKS Grodzisko Dolne str. 18
- ◆ Z wodą za pan brat str. 18
- ◆ Przedszkolaki w Kinie, Teatrze i Fantazji str. 19
- ◆ Każde dziecko jest zdolne str. 19-20
- ◆ Kolejny raz na Uniwersytecie Rzeszowskim str. 20

PORADNIK

- ◆ Orkisz wraca do łask str. 21-22

OGŁOSZENIA

str. 22

Bóg w Betlejem narodzony!

Oto mój syneczek
w żłobie się narodził
Aby wszystkich ludzi
z grzechu oswobodził
Mój miły syneczeku,
światłość moja droga
Jesteś Ty mi dany
od samego Boga.

Szczęściem moim jesteś
największym na świecie
Śpij w tym twardym żłóbku
moje drogie dziecię
Matką Twoją jestem,
ja zadbam o Ciebie
A po wielu latach
będę z Tobą w niebie

Dziękuję pastuszkom,
którzy tu przybyli
I memu dzieciątku
dary swe złożyli
Trzej królowie w darze,
z największą ochotą
Ofiarowali mirrę,
kadzidło i złoto

Pokłon mu oddali,
darów pełne czasie
Daj nam Boże by w pokorze
My mu serca nieśli nasze.

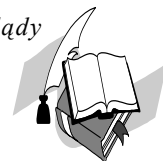
Henryk Joniec
Chodaczów

Gazeta Grodziska i okolic

WYDAWCA: Ośrodek Kultury w Grodzisku Dolnym
REDAKTOR: Małgorzata Halasa
Czasopismo zarejestrowane
I Ns Rej. Pr. 11/94

*Artykuły podpisane odzwierciedlają poglądy
ich autorów*

Numer zamknięto: grudzień 2009r.
Nakład 2000 egzemplarzy.

W Grodzisku spotkałem się z wielką życzliwością

Od września parafia pw. Świętej Barbary w Grodzisku Dolnym ma nowego gospodarza. Ksiądz Jan Kuca zastąpił ks. Antoniego Pawuła, który odszedł na emeryturę. O planach na przyszłość, oczekiwaniach i wyzwaniach stojących na duszpasterskiej drodze z nowym proboszczem rozmawiała Małgorzata Halasa.

Od 3 miesięcy jest ksiądz proboszczem parafii pod wezwaniem św. Barbary w Grodzisku Dolnym. Wiadomo, że w nowym miejscu pierwsze dni dla każdego bywają trudne. Jakie ksiądz proboszcz ma pierwsze wrażenia, odczucia?

Praca kapłana związana jest ze swej natury z wędrowaniem. Grodzisko jest dla mnie kolejnym przystankiem. Tak jak każda poprzednia parafia jest też pewnym wyzwaniem. Staram się powoli poznawać ludzi, specyfikę parafii, jej historię oraz problemy dnia dzisiejszego.

Zdażył się ksiądz już zaaklimatyzować w Grodzisku? Jak z perspektywy tych kilku miesięcy ocenia ksiądz proboszcz nowych parafian?

Posiadam naturalną skłonność do szybkiego aklimatyzowania się w każdym środowisku w jakim się znajduję. Od pierwszych dni spotykam się tutaj z wielką życzliwością i serdecznością wielu ludzi. To zapewne powód do myślenia o parafii i jej mieszkańcach w sposób bardzo pozytywny.

Skąd ksiądz przybył do Grodziska i czy jest to ksiądz pierwsza parafia?

Po czterech wikariatach przez ostatnich osiem lat pełniłem funkcję proboszcza w parafii Rączyna w dekanacie Kańczuga, w powiecie przeworskim.

Z pewnością trudno było księdzu rozstać się ze swoją poprzednią parafią i jej mieszkańcami. Co z tamtego czasu zapamięta ksiądz najlepiej?

Bywają rozstania, które są bardzo trudne. Szczególnie wtedy, gdy łączy nas praca, szereg wyzwań, wielkie przeżycia duchowe i wiele chwil radośnych. Otrzymując placówkę w Rączynie, otrzymałem równocześnie zadanie dokończenia budowy kościoła i wybudowania nowej plebani. Był to ogromny wysiłek, nie tylko dla mnie, ale także dla wspólnoty liczącej 920 dusz. W listopadzie ubiegłego roku ksiądz Arcybiskup Józef Michalik konsekrował kościół i poświęcił plebanię. Po siedmiu latach budowy i organizowania funduszy mieszkałem w tej plebani przez 9 miesięcy. Dla parafian było rzeczą zupełnie nieprawdopodobną, że w tym momencie mogą ich opuścić. Uważali, że powinienem pozostać i korzystać z owoców swej pracy. Ksiądz Arcybiskup po rozmowie ze mną zdecydował jednak inaczej. W mojej pamięci pozostaną na zawsze dobrzy ludzie, którzy swoją wiarą dokonali rzeczy naprawdę wielkich i okazali mi przez te lata wiele serdeczności.

Jak wyglądała księdza dotychczasowa droga do kapłaństwa? Proszę powiedzieć czytelnikom kilka słów o sobie?

Urodziłem się w niedalekiej Żołyni, gdzie też ukończyłem liceum ogólnokształcące. Dzieciństwo przeżyłem w Wydrzu, gdzie uczęszczałem do szkoły podstawowej. Studia odbyłem w seminarium przemyskim, a pracę magisterską z liturgii Kościoła obroniłem na KUL-u w Lublinie. Jako wikariusz pracowałem w Sandomierzu, Przemyślu, Rudolowicach i Sanoku.

Od księdza święceń minęło w tym roku 20 lat. Zapewne pamięta ksiądz swój dzień prymicji. Jakim proboszcz chciał być wtedy kapłanem. Jakie stawiał sobie wyzwania?

Patrząc na swoje kapłaństwo z perspektywy 20-stu lat mogę powiedzieć, że już wtedy wiedziałem to, że aby być dobrym księdzem, trzeba przede wszystkim być dobrym człowiekiem. Resztę załatwia Bóg, bo kapłaństwo jest udziałem w życiu samego Boga, który dla każdego z nas pisze osobny scenariusz, aby prowadzić nas do siebie. Zbyt dużo planów i zbyt idealizowanie bywa niebezpieczne. Każdemu z nas potrzeba dużej dawki auto-krytyki, by nie uwierzyć, że jesteśmy wyjątkowi i wielcy aż tak...

Jak zdaniem księdza powinna wyglądać idealna parafia?

Idealnych parafii nie ma. Idealny jest tylko Pan Bóg, bo zawiera w sobie wszystkie doskonałości. Parafię tworzą ludzie mniej lub bardziej grzeszni, którym przewodzi kapłan - też nie bez wad i słabości. I oni razem do Ideału mają zdążać troszcząc się o siebie nawzajem i wspierając, mając równocześnie świadomość, że dotrzeć do celu mogą tylko dzięki „interwencji z góry”. Różne bywają definicje parafii, ale do mnie przemawia najbardziej wizja parafii jako rodziny, która jest wspólnotą wspólnot.

Każdy proboszcz obejmując nową parafię ma co do niej jakieś zamierzenia, plany duszpasterskie. Na co ksiądz, będzie zwracał szczególną uwagę? Jakie cele stawia sobie ksiądz w nowym miejscu?

Plany duszpasterskie są ściśle określone przez praktykę Kościoła. Zrywanie z tradycją i eksperymentowanie potrzebne są tak jak rybie rower. Mamy szczególnie w zachodniej Europie na to wiele przykładów. Oczywiście, że Kościół poszukuje ciągle nowych metod ewangelizacyjnych, ale to co było dobrą praktyką przez dwa tysiące lat powinno być kultywowane. Dzisiejsza postmodernistyczna cywilizacja stawia przed Kościołem wiele wyzwań, bowiem zło zyskało obywatelstwo. Chrześcijanin powinien być więc bardziej czujny i świadomy. Skoro zło się organizuje, by być bardziej skuteczne, to nie można tego nie dostrzegać i pozostawać biernym. Powinniśmy też wiedzieć kim jesteśmy, co jest sensem naszego życia i tego umieć bronić pomimo naszych słabości. Parafia sama w sobie jest ogromną siłą i może więcej zdziałać niż potrafi sobie wyobrazić. Zanika niestety zwyczajna ludzka życzliwość, sąsiedzka solidarność i wrażliwość na problemy innych, a to niedobrze, bo po tym właśnie poznawano uczniów Chrystusa wtedy, kiedy chrześcijaństwo się rodziło. Wiele też nieporozumień w naszym życiu wynika stąd, że nie mamy wystarczającej wiedzy na dany temat, choć często wypowiadamy opinie ostateczne. Przez to czasami jesteśmy po prostu śmieszni.

Czy w Grodzisku jest dużo do zrobienia? Zamierza ksiądz przeprowadzić jakieś znaczące zmiany?

W każdej parafii jest dużo do zrobienia jeżeli chcemy cokolwiek robić. W sprawach materialnych,

widocznych i najczęściej ocenianych bywa różnie. W Grodzisku jest z tym chyba tak pośrodku, tzn. ani źle, ani rewelacyjnie. W sprawach duchowych natomiast każdy z nas powinien pracować od dzieciństwa aż po grób. Jeśli uzna, że już nie musi, to znaczy, że jeszcze nie zaczął. Nie mówiłbym o znaczących zmianach, ale raczej o obszarach naszego życia parafialnego, na które należy zwrócić szczególną uwagę. Widać bowiem różne niepokojące zjawiska wobec których nie można przejść obojętnie. Zanim Pani zapyta jakie- już odpowiadam. Na roraty np. uczęszcza kilkanaścioro dzieci. W Grodzisku powinno ich uczęszczać przynajmniej ze dwieście. Na Mszach świętych w niedzielę jest mało ludzi młodych – ponoć wyjechali do szkół średnich. Jest wielu ludzi uzależnionych od alkoholu, bezrobotnych i nie radzących sobie z życiem. Słyszę o wielu sporach i sąsiedzkich waśniach. Tych problemów jest znacznie więcej. Nie wystarczy wyliczyć, trzeba znaleźć rozwiązanie i podjąć pracę w tym zakresie.

W parafii działała dotychczas oaza młodzieżowa i schola. Czy spotkania tego typu będą kontynuowane?

Ależ oczywiście. Oaza jest jednym z działających już od lat ruchów ewangelizacyjnych i pomogła odnaleźć drogę do Boga niejednemu młodemu człowiekowi. Bardzo bym pragnął, aby powstało Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, które w ostatnich latach prężnie działa i rozwija się w naszej diecezji. Byłoby też pięknie gdyby przy ołtarzu stanęła liczniejsza grupa ministrantów i lektorów, bo posługa przy ołtarzu przegrywa ostatnia dość często z innymi, bywa że też pożytecznymi, formami zagospodarowania wolnego czasu.

A może ma ksiądz własne pomysły na zorganizowanie czasu młodzieży?

Mam szereg pomysłów, ale inicjatywa musi być też po stronie ludzi młodych. Ze strony kapłana na pewno potrzeba trochę czasu, trochę serca i trochę pieniędzy. To jest przepis na pracę z młodzieżą. Ze strony młodych wystarczą chęci i trochę inwencji twórczej, ale jeśli tego braknie – odejdą smutni tak jak młodzieniec z Ewangelii odszedł od Chrystusa. Nie można przecież zbawiać siłą.

Proszę uchylić rąbka tajemnicy i zdradzić kiedy będziemy mogli usłyszeć brzmienie nowopowstałego chóru parafialnego?

Bardzo się cieszę, że powstał chór parafialny, a także dziewczęca schola, która już pięknie śpiewa. Występ inauguracyjny chóru przewidziany jest na sumę w Boże Narodzenie. Z tego co wiem wszystkie miejsca siedzące są już zarezerwowane.

Na zakończenie naszej rozmowy proszę powiedzieć jaki ksiądz Jan Kuca jest prywatnie? Gra ksiądz w piłkę, może na jakimś instrumencie? Parafian z pewnością interesuje jaki jest ich nowy proboszcz?

Proboszcza spotykają ludzie nie tylko przy ołtarzu, więc jeżeli jeszcze czegoś o nim nie wiedzą, to na pewno jest to kwestia tylko małych detali. W mojej poprzedniej parafii najczęściej emocji wzbudzało jeżdżenie quadem. Był to powód do wielu obaw nie tylko o moje zdrowie fizyczne... W Grodzisku mam nadzieję założyć oddział polskiego stowarzyszenia czterokołowców, bo im większa liczba szaleńców, tym większego sensu nabiera samo szaleństwo.

leńców, tym większego sensu nabiera samo szaleństwo.

Czego ksiądz życzyłby parafianom i czytelnikom na nadchodzące święta?

Aby wszyscy odnaleźli na nowo i jeszcze głębiej godność dzieci Bożych. Nowy rok duszpasterski przeżywamy po hasłem „bądźmy świadkami miłości”. Chrystus narodził się w Betlejem, ale w Boże narodzenie nie będziemy przeżywać tylko historycznego wspomnienia tego faktu. Chrystus narodzi się jeszcze raz rzeczywiście w czasie Mszy świętej. Oby narodził się tak samo realnie w każdym naszym sercu.

dziękuję za rozmowę i życzę księdzu, by posługa kapłańska w nowej parafii przyniosła wiele satysfakcji i zrozumienia wśród wiernych

Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia pragnę złożyć wszystkim mieszkańcom Ziemi Grodziskiej najserdeczniejsze życzenia.

Niech ten szczególny czas będzie dla Was okazją do radosnego oczekiwania na przyjście Bożej Dzieciny.

Niech spędzone w gronie rodziny przy wigilijnym stole chwile napełnią radością i szczęściem, a Nowy 2010 Rok obdaruje zdrowiem i powodzeniem

życzy
Wójt Gminy
Jacek Chmura

Na zbliżające się Święta Bożego Narodzenia pragnę złożyć wszystkim mieszkańcom Ziemi Grodziskiej serdeczne życzenia przeżywania świąt w zdrowiu, radości i ciepłej rodzinnej atmosferze. Oby płynąca z narodzin Bożego Syna moc napełniła wiarą i miłością. Kolejny zaś rok niech będzie czasem pokoju oraz realizacji osobistych zamierzeń.

Zbigniew Rynasiewicz
Poseł na Sejm RP

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia pragniemy przekazać serdeczne życzenia. Niech radość, miłość i pokój płynące z Betlejemskiego Żłóbka oraz dobre zdrowie i Boże Błogosławieństwo będzie naszym udziałem w każdym dniu Nowego 2010 Roku

W imieniu Rady Gminy Grodzisko Dolne
Przewodniczący Rady
Jerzy Gdański

Inwestycje gminne nabierają tempa

Wraz z końcem roku w gminie Grodzisko Dolne finalizują się kolejne inwestycje. Po trzech miesiącach intensywnych prac i kapitalnym remoncie zakończyły się prace na moście na tzw. Orendzie w Grodzisku Dolnym. W dniu 7 grudnia br. w uroczystości podczas której dokonano symbolicznego przecięcia wstęgi, do Grodziska przybyli m.in. poseł na sejm RP Zbigniew Rynasiewicz, starosta leżajski Robert Żołyńia, wicestarosta leżajski Józef Majkut, starosta przeworski Zbigniew Kiszka.

Jeszcze kilka miesięcy temu most był w opłakanym stanie. Dziś po starym moście nie ma już śladu. Zastąpił go nowy, o bardzo silnej konstrukcji. Inwestycję o wartości ponad 773 tys. złotych sfinansowano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 oraz środków powiatowych. Dzięki pomocy posła Zbigniewa Rynasiewicza inwestycja mogła być tak szybko zakończona.

Korzystne warunki pogodowe sprawiły, iż jeszcze w tym roku w ramach projektu udało się także rozpocząć prace na ponad 7,5 kilometrowym odcinku drogi powiatowej Grodzisko Dolne – Żołyńia. Wykonano już część prac związanych z położeniem pierwszej warstwy na odcinku od mostu w Grodzisku Dolnym do Opalenisk. Zakończenie inwestycji zaplanowano na rok przyszły. Dzięki

Budynek starej szkoły w Laszczynach zaadaptowany zostanie na potrzeby wychowanków ORW

Nowy dach na remizie OSP w Grodzisku Górnym

Wójt Gminy - Jacek Chmura i Starosta Leżajski - Robert Żołyńia otwierają nowy most w Grodzisku Dolnym

Prace na budynku szkoły w Wólce Grodziskiej

środkom z RPO stanowiącym 70% wartości inwestycji oraz dofinansowaniu ze strony powiatu leżajskiego (15%) i gminy Grodzisko Dolne (15%) nowej drogi doczekali się także mieszkańcy Grodziska Nowego i Chodaczowa. Trzykilometrowy odcinek drogi powiatowej oddano również w poniedziałek.

Cieszę się, że kolejna tak ważna dla nas inwestycja, jaką był remont mostu dobiegła końca. Życzylbym, aby ten most służył bezpiecznie wszystkim, którzy go przekraczają – tymi słowami Wójt Gminy Jacek Chmura i Starosta Leżajski Robert Żołyńa dokonali oficjalnego otwarcia. Ale to nie jedyna dobra wiadomość, jaką można było usłyszeć tego dnia. Wszystkich przybyłych gości Wójt zaprosił na otwarcie kolejnej ważnej inwestycji gminnej, jaką jest niewątpliwie uruchomienie Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach. Placówka rozpocznie działalność z końcem tego roku.

Kontynuowane są także pozostałe prace związane z modernizacją i przebudową gminnych obiektów. Część z nich dobiegła już końca, inne są w trakcie realizacji. W miejscowości Grodzisko Górne koniecznym okazała się wymiana więźby dachowej wraz z pokryciem dachu na budynku remizy OSP. Obecnie trwają prace wewnątrz budynku. Przed nadejściem zimy dach położony zostanie również na obiekcie nowej szkoły w Wólce Grodzkiej. Z kolei w Laszczynach zakończył się pierwszy etap prac związanych z modernizacją starego budynku szkoły. Inwestycję prowadzi Stowarzyszenie Rodziców Niepełnosprawnych w Grodzisku Dolnym. W znajdującym się za szkołą

Pod nowym mostem na tzw. Orendzie uregulowano koryto potoku

Wyremontowany odcinek drogi Grodzisko Nowe - Chodaczów wraz z mostem w Chodaczowie

podstawową budynku, powstaną nowe sale i pracownie do rehabilitacji osób niepełnosprawnych, z których korzystać będą mogli podopieczni Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Laszczynach.

MH

Z chorążego na oficera

W dniu 18 listopada br. stuletni mieszkaniec naszej gminy, pan Alojzy Krupa z Laszczyn, został mianowany na stopień podporucznika wojska polskiego. Akt mianowania nadał prezydent RP.

Pan Alojzy już od rana czekał na swoich gości

W obecności rodziny i wójta gminy akt mianowania uroczyście wręczył ppłk Krzysztof Hocek – Komendant Wojskowej Komendy Uzupelnień w Nisku. Były gratulacje i życzenia długich lat w zdrowiu i kolejnych awansów.

W ciągu swego długiego życia pan Alojzy otrzymał szereg wyróżnień. Nowa odznaka dołączy do bogatej kolekcji

Pan Alojzy Krupa jest najstarszym w naszej gminie odznaczonym do rangi podporucznika kombatanem. W styczniu skończy 101 lat.

Jest to już drugie takie wyróżnienie przyznane w ciągu ostatnich dwóch lat. W roku ubiegłym Minister Obrony Narodowej odznaczenie kapitańskie przyznał panu Bronisławowi Sigda z Grodziska Górnego.

MH

Mikołaj i w tym roku nie zawiódł

W dniu 07.12.2009r. w Ośrodku Rewalidacyjno – Wychowawczym w Laszczynach odbyło się spotkanie ze Św. Mikołajem, w którym udział wzięły także dzieci ze Szkoły Podstawowej w Laszczynach.

Czas oczekiwania na przybycie Mikołaja uprzyjemnił swoim występem iluzjonista. Występ czarodzieja okazał się bardzo ciekawą i oryginalną niespodzianką dla dzieci. Była to 50-minutowa zabawa, do której mag zapraszał najmłodszych. Jego sztuczki zachwycaly każdego widza i wprowadzały w dobry nastrój. Iluzjonista pozwolił każdemu dziecku na wejście w magiczny świat i odczucie magii na własnej skórze. Dzieci z wypiekami na twarzy obejrzały przedstawienie, ale ciągle dało się wyczuć nastrój wyczekiwania i zniecierpliwienia. Po występie iluzjonisty ukazał się oczom dzieci długo wyczekiwany gość - Św. Mikołaj.

Na ten dzień długo czekały wszystkie dzieci zarówno z ośrodka jak i ze szkoły. Od rana można było wyczuć nastrój wyczekiwania na tajemniczego gościa... Tym gościem był święty Mikołaj, który opowiedział dzieciom skąd przybył, a następnie obdarował każdego upominkiem. Wszyscy z cieka-

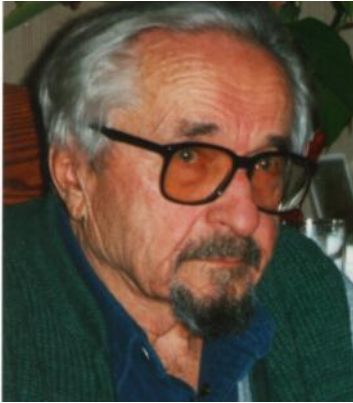
W oczekiwaniu na prezent

wością zaglądali do paczek. W tym dniu w Ośrodku było dużo radości, uśmiechu i zabawy. Na koniec przedszkolaki w podziękowaniu zaśpiewały piosenkę dla Mikołaja. Szkoda tylko, że św. Mikołaj przychodzi raz w roku... Czekamy za rok!!!!

Zmarł profesor Jan Leja

- adoptowany syn prof. Franciszka Leji

W dniu 4 listopada 2009r. w Victorii British Columbia, Vancouver (Kanada) zmarł nasz rodak prof. Jan Leja. Bezpośrednią przyczyną śmierci była zapaść serca. Pogrzeb odbył się 12 listopada w Victorii.

Jan Leja urodził się w Grodzisku Górnym (Zaborcze) 27 maja 1918 roku, syn Józefa i Anieli. Wychował się w wielodzietnej rodzinie. Jego stryj prof. Franciszek Leja widząc, że brat Józef nie poradzi sobie z wykształceniem sześciorga dzieci, zaproponował adopcję dziewięcioletniego Janka. Dalsze wychowanie otrzymywał od swego stryja. Gdy wybuchła druga wojna światowa był studentem 3-go roku Akademii Górniczo – Hutniczej w Krakowie. W tym czasie, tj. 6 listopada, został aresztowany przez gestapo wraz z 183 profesorami jego przybrany ojciec prof. Franciszek Leja i wywieziony do obozu Sachsenhausen na północ od Berlina. Janek próbując ratować swego brata Stanisława przed zesłaniem na sybir, usiłował dotrzeć do Lwowa. Był to czerwiec 1940r.

Przekraczając granicę na Sanie w okolicy Sieniawy z dwoma kolegami został złapany przez sowiecki patrol. Z bratem spotkał się po 6 miesiącach na zesłaniu. Wykończeni ciężką pracą, zarośnięci, w łachmanach poznali się dopiero po dłuższej rozmowie ponieważ Stanisław - prof. Uniwersytetu imienia Jana Kazimierza we Lwowie, jak i Janek – ówczesny student nie przyzwyczajeni byli do tak ciężkiej pracy w tak trudnych warunkach. Po zwolnieniu z obozów pracy na Syberii, Jan służył w Polskich Siłach Zbrojnych na Bliskim Wschodzie i w Anglii. Tam spotkał swoją ukochaną żonę, Mary, z domu Dowling. Dalsze studia kontynuował w Królewskiej Szkole Górniczo w Londynie, zarabiając na nie pracą fizyczną w młynie. Po otrzymaniu dyplomu i tytułu inżyniera, pracował w Południowo - Zachodniej Afryce (dzisiaj Namibii) przez trzy lata. Potem wrócił do Anglii i pracował w Laboratorium Oppenheimera na Uniwersytecie w Cambridge, gdzie otrzymał doktorat w 1954 roku.

Jan i Mary z czwórką dzieci, wyemigrowali do Edmonton (Kanada) w 1957 roku, gdzie uczył na

Uniwersytecie Alberta i w 1963r został profesorem. Następnie korzystał ze stypendium naukowego w Nowym Jorku, Berkeley. Osiedlił na stałe przenosząc się do Vancouver, gdzie wykładał na Uniwersytecie British Columbia (UBC) Kanada, nad Pacyfikiem. Był autorem ponad 40 prac z zakresu chemii powierzchniowej i jej zastosowań do przeróbki minerałów. W okresie obchodów 100-lecia Kanady otrzymał zaszczytne ordery tego kraju. W 1979 otrzymał honorowy tytuł Doktorat Honoris Causa na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W 1983 przeszedł na emeryturę. Z wielką przyjemnością pracował urządzając swój kolejny dom w głębi lasów w Mission, British Columbia, aż do 1996 roku, kiedy ucierpiał z powodu wylewu krwi do mózgu. Jego życie zostało opisane w książce pt: "JANEK: A Story of Survival" której autorem jest Alick Dowling.

Smutne, że pokolenie naszych bliskich się wykrusza. Polskę odwiedził trzykrotnie. W 1973r po 33 latach od rozpoczęcia wojennej tułaczki wrócił na zjazd naukowców do swej ojczyzny wraz ze swoim bratem Stanisławem. Kolejny przyjazd to rok 1975. Wtedy odwiedza Polskę z żoną i dwójką dzieci, następny w 1979r. odbierając tytuł Doktora Honoris Causa.

Dwa lata temu odwiedziły jego rodzinne strony dwie Jego wnuczki. Pewnie po wojnie i wojennej tułaczce tęsknota do rodziny i kraju była wielka. Znając historię powracających do kraju uznał, że nie należy narażać siebie i rodziny. Chociaż z czasem zapominał o katogach w obozie pracy i na zaproszenie naukowców z Moskwy pod koniec lat 60-tych chciał przylecieć do Związku Radzieckiego, a później odwiedzić rodzinę. Tylko prośby mojej babci, a jego matki w trosce o Jego bezpieczeństwo powstrzymały jego zamiary. Przez wszystkie lata utrzymywał kontakt listowny z rodziną. Gdy uważał, że ma coś pilnego do przekazania sięgał po telefon. Wielokrotnie dziękował mi za przesyłaną prasę miejscową. Jego zainteresowania Polską, Grodziskiem i rodziną były zawsze. Interesował się całokształtem prac i uroczystości związanych z nadaniem imienia swego przybranego ojca Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Grodzisku Górnym. Był wdzięczny, kiedy przed 2 miesiącami dowiedział się, że nazwisko patrona szkoły pisze się znów po staropolsku. Odszedł wspniany człowiek ale na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Józek Leja, bratanek

Aby wypadków i ofiar było mniej

Nastał okres zimowy. Minusowe temperatury połączone z opadami śniegu bądź deszczu sprawiły, że na drogach zrobiło się ślisko.

Wzrosła liczba zdarzeń drogowych, co ściśle powiązane jest z gorszymi warunkami atmosferycznymi oraz krótszymi dniami i mniejszą widocznością. Aby przeciwdziałać tragicznym skutkom wypadków drogowych policja rozpoczęła kolejny etap działań pod kryptonimem „Użyj wyobraźni”. Tym razem szczególną opieką zostali otoczeni najbardziej „niechronieni” użytkownicy dróg, czyli osoby piesze. O ile w aglomeracjach miejskich ta grupa uczestników ruchu drogowego ma wyznaczone dla siebie chodniki, przejścia dla pieszych, to na terenach wiejskich inżynieria ruchu drogowego nie sprzyja im tak bardzo. Często w małych miejscowościach chodniki dla pieszych są w ciągu głównego węzła komunikacyjnego, a przy bocznych drogach piesi muszą poruszać się poboczem, które w większości jest nieoświetlone.

Wszyscy jesteśmy uczestnikami ruchu drogowego i od nas zależy bezpieczeństwo na drodze. Musimy być świadomi, że skutki nieodpowiedzialnych zachowań na drodze mają olbrzymie konsekwencje. Pieszy przy zderzeniu z karoserią samochodu nie ma szans wyjścia z tego bez obrażeń ciała. Należy doliczyć do tego siłę uderzenia, co w głównej mierze zależy od prędkości z jaką porusza się pojazd po drodze. W zimie nawierzchnia jest mokra i śliska co dodatkowo potęguje skutki zdarzeń drogowych. Każdy z nas, niezależnie od tego do jakiej grupy użytkowników dróg należymy, czy jesteśmy kierującymi, pieszymi czy pasażerami musi zachować troskę o bezpieczeństwo, szczególną ostrożność oraz kulturę jazdy. Na drodze musimy mieć wyobraźnię. Często pieszy idący poboczem w ciemnym ubraniu jest niewidoczny. Czasami kierowca pojazdu dostrzega go w ostatniej chwili i najczęściej jest już za późno na reakcję i uniknięcie potrącenia.

Pamiętajmy, że kierowca widzi osobę poruszającą się po drodze z odległości kilkudziesięciu metrów – wystarczy jednak, że pieszy założy element odbłaskowy i staje się widoczny z odległości 120-160 metrów. Pamiętajmy o wyposażeniu w odbłaski szczególnie dzieci, które wracają pieszo do domów, czy korzystają z zabaw na śniegu.

„Dajmy szansę kierowcom – niech nas zobaczą” i „Dajmy szansę pieszym – zwolnijmy”.

kom. mgr Bogumiła Dąbek

Konkurs tradycyjnego tańca ludowego

W dniach 24 – 25 października br. w WDK w Rzeszowie po raz 25-ty odbyły się występy zespołów i par tanecznych w ramach konkursu tradycyjnego tańca ludowego.

W konkursie tym biorą udział wyłącznie autentyczni wiejscy tancerze starszego i średniego pokolenia, którzy w ten sposób kultywują grodziską tradycję taneczną. Tańce są prezentowane przez pary indywidualne lub jako tańce zbiorowe z obowiązującym w tradycji składem wykonawców.

W tym roku „Grodziszczoki” znów pokazały, że w tańcu czują się świetnie. W tańcu zespołowym (20 min. programu) zaprezentowały ogółem 10 tańców grodziskich, za co przywiozły II nagrodę dla całego zespołu i wyróżnienie dla pary tanecznej Apolonii Kuźniar i Józefa Kurasa.

mbk

Za zaprezentowany taniec zespół zdobył drugą nagrodę

W oczekiwaniu na święta...

Święta za pasem i najwyższa pora, aby ozdobić swoje mieszkania i domy oraz wprowadzić świąteczny nastrój. Potrzebę zorganizowania pokazu wykonywania świątecznych stroików zgłosiły panie z Wólki Grodzkiej.

Aby wyjść paniom naprzeciw i pomóc im w aranżacji domowych wnętrz 10 grudnia br. w Społecznej Szkole Podstawowej w Wólce Grodzkiej odbył się pokaz robienia stroików i ozdób świątecznych. Szkolenie zorganizowali pracownicy Zespołu Doradców w Leżajsku PODR w Boguchwale.

W spotkaniu wzięły udział 22 osoby, nie tylko panie ale również młodzież i dzieci. Swoje artystyczne zdolności zaprezentowała uczestnikom spotkania pani Marta Bielecka z działu ogrodnictwa Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, która pokazywała paniom jak w prosty i bardzo oryginalny sposób można samemu zrobić świąteczny stroik. Do ich wykonania panie przygotowały przeróżne materiały, od gotowych dodatków z kwiatami tj. sztucznych kwiatów poinsecji (gwiazda betlejemską), złotych gałązek, świec, ozdobnych pojemników ceramicznych, gąbki florystycznej, po surowce naturalne, takie jak siano, gałązki świerków, jałowców, sosny, a także wierzby, orzechów, szyszek, zasuszonych kwiatów itp. Pani Marta na wstępie omówiła techniki i metody wykonywania tego typu dekoracji w stylu klasycznym, nowoczesnym lub nastrojowym. Kompozycje klasyczne cechuje elegancja, bogata forma, stonowana kolorystyka, tutaj głównie proponowana jest głęboka czerwień. Nowoczesne kompozycje w tegorocznych trendach mają układ pionowy. Ich intensywna kolorystyka dobrze komponuje się z wazonami lub glinianymi naczyniami w etniczne wzory. Następnie panie przystąpiły do wykonywania stroików, korzystając ze wskazówek i wsparcia jakiego udzielała instruktorka, podchodząc do każdego z uczestników.

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się stroik wykonany z siana na pustej butelce po napoju, ponieważ sposób jego wykonania łączył tradycyjne materiały w nowoczesnej formie. Urok zielonych stroików na gąbce florystycznej przede wszystkim zawierał się w ciekawych aranżacjach dodatków. Bardzo ciekawie zostały wykonane wieńce świąteczne do zawieszania na drzwiach wejściowych. Upleciono je z gałązek wierzby, którą można było opleść siankiem i ozdobić kolorowymi dodatkami.

Renata Mazurek, ZD Leżajsk

W warsztatach uczestniczyły całe rodziny

Przy ozdabianiu stroików liczyła się inwencja twórcza

Pani Marta prezentowała paniom swoje propozycje

Z wierzbowych gałązek i choiny powstał wieńiec na drzwi

Gospodarka odpadowa w gminie w 2009 roku

W 2009 roku przeprowadzono na terenie gminy zbiórkę różnego rodzaju odpadów. Począwszy od comiesięcznej zbiórki odpadów komunalnych i odpadów segregowanych, po wiosenną i jesienią zbiórkę elektrośmieci, jak i zbiórkę płyt z eternitu. Dzisiejszy sposób i styl życia powoduje, że wytwarzamy coraz więcej odpadów. Aby nie trafiały one do środowiska, muszą być prawidłowo zbierane i zagospodarowane.

Odpady komunalne

W roku bieżącym zebrano ponad 30 tys. worków czarnych. Jest to ilość większa niż w poprzednich latach. Łączny koszt wywozu i składowania odpadów komunalnych w ciągu roku przekroczył 200 tys. zł, dlatego ważne jest by jak najwięcej odpadów z naszych domów było segregowanych. Za zbierane w czarnych workach odpady nie segregowane mieszkańcy ponoszą większe koszty.

W nowym 2010 roku opłaty za odpady komunalne ponoszone przez mieszkańców nie ulegną zmianie i wynosić będą tak jak w poprzednim roku 2,41 zł od osoby miesięcznie, maksymalnie z gospodarstwa domowego 14,46 zł miesięcznie.

Segregacja odpadów

Przez segregację odpadów oszczędzamy własne pieniądze. Segregowanie śmieci powoduje zmniejszenie ilości czarnych worków, a tym samym zmniejszenie masy odpadów składowanych na wysypisku. System selektywnej zbiórki odpadów prowadzony jest dla mieszkańców nieodpłatnie, tzn. nie ponoszą oni kosztów związanych z zakupem worków, drukiem kalendarzy, kosztem transportu.

Segregacja zgodnie z „Regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminie Grodzisko Dolne” jest obowiązkowa i obejmuje wszystkich mieszkańców naszej gminy. Do zbiórki surowców wtórnych stosuje się worki odpowiednio oznakowane i przeznaczone wyłącznie do gromadzenia odpadów jednego rodzaju wg poszczególnych kategorii przy zastosowaniu następującej kolorystyki:

- kolor biały → szkło białe
- kolor zielony → szkło kolorowe
- kolor żółty → tworzywa sztuczne, puszki, drobny złom
- kolor niebieski → makulatura i kartony po napojach
- kolor czarny → pozostałe odpady komunalne przeznaczone na składowisko odpadów

Worki są estetyczne i dokładnie oznakowane, tak, że nie sposób pomylić się do czego służą. Dziękujemy za czynny udział w segregacji oraz nadal gorąco zachęcamy do segregowania odpadów powstających w naszych domach!!!

Harmonogram wywozu odpadów na 2010 rok dostępny będzie w Urzędzie Gminy Grodzisko Dolne i na stronie internetowej gminy.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Dwa razy do roku wiosną i jesienią w gminie Grodzisko Dolne przeprowadzana jest zbiórka odpadów elektrycznych i elektronicznych. Zbiórka obejmuje takie odpady jak: zużyte opony, akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (w tym świetlówki) oraz zepsuty sprzęt gospodarstwa domowego (lodówki, pralki itp.) W/w odpady składowane są w wyznaczonych terminach we wskazanych punktach.

Dokładne miejsca i terminy zbiórki są podawane na bieżąco w ogłoszeniach wywieszanych na tablicach informacyjnych sołectw, w „Gazecie Grodziskiej” oraz na stronie internetowej gminy.

Zbiórka eternitu

W 2009 roku w Gminie Grodzisko Dolne, przeprowadzono ponownie zbiórkę płyt eternitowych wykonanych z materiału niebezpiecznego jakim jest azbest. Zbiórka objęła 25 gospodarstw, których właściciele odpowiednio przygotowane palety zgłosili do Urzędu Gminy. W sumie zebrano 43,5 tony tego niebezpiecznego odpadu. Łączny koszt wywozu i unieszkodliwiania na składowisku odpadów niebezpiecznych wyniósł ponad 12 tys. zł.

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub jakiegokolwiek uszkodzenia wyrobu (łamanie, kruszenie, cięcie i każda inna obróbka). Taki stan powodują uwalnianie się włókien do powietrza i możliwe wdychanie ich do płuc. Oddychanie powietrzem, w którym znajdują się niewidzialne dla oka włókna azbestu w kształcie harpuna, prowadzi do wielu chorób: pylicy azbestowej, nowotworu dróg oddechowych, raka płuc.

Paleta powinna być odpowiednio przygotowana, by podczas załadunku nie było problemów z jej zabraniem

Odpady zawierające azbest, z uwagi na zakaz ich stosowania, nie mogą być przedmiotem odzysku i muszą być w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska unieszkodliwiane przez składowanie.

Nie ponosząc żadnych opłat można pozbyć się tego kłopotliwego materiału. Płyty eternitowe należy w maskach przeciwpyłowych ułożyć na paletach do wysokości ok. 1 m, związać i całą paletę dokład-

nie foliować najlepiej czarnym workiem. Tak przygotowane palety powinny być umieszczone w miejscu pozwalającym na dojazd samochodu ciężarowego. Najlepiej przed domem blisko wjazdu. Nie wolno umieszczać palet pod drzewami, gdyż podczas przeładunku występują problemy z ich zabraniem. Jest bardzo ważne by paleta była odpowiednio przygotowana i umieszczona w odpowiednim miejscu, ponieważ jest bardzo ciężka waży około 1 tony i często występują problemy z jej zabraniem.

Mieszkańcy naszej gminy we własnym zakresie organizują sobie palety i folię. Koszty transportu płyt eternitowych i ich utylizację na składowisku odpadów niebezpiecznych pokrywa gmina Grodzisko Dolne. Osoby zainteresowane zbiórką prosimy o kontakt z Urzędem Gminy Grodzisko Dolne pok. 13 lub pod numerem tel. 17 242 82 65.

Uwaga! Termometry zawierające rtęć można oddać pracownikom MZK Leżajsk podczas comiesięcznej zbiórki odpadów komunalnych lub przekazać do punktu Baza MZK Podolszyny, ul. Podolszyny 1 w Leżajsku.

B.D.

Grodziski cymbalista znów w czołówce

Dnia 12 grudnia 2009r. w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie odbyło się XXVIII Spotkanie Cymbalistów. Spotkanie to miało charakter przesłuchań konkursowych cymbalistów-solistów, z których każdy prezentował trzy melodie ludowe.

W gronie uczestników znajdował się nasz rodzi- my cymbalista – Edward Markocki, który grywa na tej imprezie od szeregu lat. W tym roku w swoim

Panu Edwardowi towarzyszył jego uczeń Michał

Za zagrane melodie jury przyznało panu Edwardowi pierwsze miejsce

repertuarze umieścił takie melodie jak: oberek, sztajerek i polka galopka. Mistrzowskie wykonanie i oryginalne brzmienie grodziskich melodii przyniosło naszemu cymbaliście wysokie noty w oczach jury i zaowocowało przyznaniem panu Markockiemu I nagrody wraz ze Stanisławem Wojtyną z Białobrzegów.

mbk

Czytamy dzieciom na głos

Odbył się kolejny Wieczór Głośnego Czytania w Bibliotece.

W okresie przedświątecznym do czytania zaprosiliśmy proboszcza naszej parafii, ks. Jana Kuca. Spotkanie odbyło się przy choince. Najmłodszy goście dopisali mimo srogiej zimy i bardzo niskiej tego dnia temperatury. Było nawet więcej dzieci niż na poprzednich spotkaniach. Mamy nadzieję, że to znak, iż spotkania z książką przypadły najmłodszym do gustu... a może to osoba nowego proboszcza przyciągnęła tak wiele dzieci? Dla nas najważniejsze jest, że zaproszeni do czytania goście nie odmawiają udziału, a najmłodszy chętnie przychodzą. Widzimy nawet przejawy tego, że dzieci czują się w bibliotece coraz lepiej, o czym świadczy chociażby to, że są śmielsze i za każdym razem w bibliotece jest głośniejsze.

Ksiądz czytał bajki związane z tematyką świąteczną. Było opowiadanie o Świętym Mikołaju i o Wigilii. Gość czytanie przeplatał rozmową z dziećmi m.in. o tym jak zasłużyć na wizytę Mikołaja, jak można się mu odwdziaczyć, o dobrych uczynkach i o życzeniach świątecznych dla najbliższych. Gość honorowy nawiązał wspaniały kontakt z naszymi małymi gośćmi. Przez czytanie, rozmowę, żarty i wspólne koledowanie księdzu udało się wprowadzić najmłodszych w świąteczny nastrój. Było miło serdecznie i pouczająco. Zapraszamy na następne czytanie, które odbędzie się 7 stycznia, zaproszonym gościem będzie strażak. **RC**

Gminna Biblioteka Publiczna
pod patronatem Wójta Gminy

zaprasza do wzięcia udziału w konkursie ph.

"NAJSTARSZE OBRAZKI KOŁĘDOWE"

REGULAMIN KONKURSU

Uczestnicy: Mieszkańcy Gminy Grodzisko Dolne.

Termin składania prac - do 30.12.2009r. w Gminnej Bibliotece Publicznej.

Zadania uczestników:

- ♦ zadaniem każdego uczestnika jest przedstawienie dowolnej liczby obrazków z kolędy,
- ♦ zestaw obrazków należy opisać swoimi danymi,
- ♦ nie będą respektowane prace zbiorcze. Mile widziane obrazki kolędowe zgromadzone przez jedną rodzinę.

Podsumowanie konkursu:

1. Wyboru prac dokona niezależna Komisja,
  2. Prace oceniane będą po względem wieku oraz ilości obrazków,
  3. Podstawą prezentacji mają być najstarsze obrazki, sprzed roku 1980 (mile widziane z wieku XIX). Każdy obrazek musi zawierać informacje dotyczącą prezentowanej pamiątki, (opis i rok). Objasnienia obrazków należy dołączyć na kartce formatu A4, wraz ze swoimi danymi,
  4. Trzy najlepsze prace zostaną nagrodzone odtwarzaczami MP 4, ufundowanymi przez Wójta Gminy
  5. Kolejnych trzech laureatów otrzyma Albumy, a pozostali uczestnicy nagrody książkowe,
- Nagrodzone prace będą zaprezentowane w Gminnym Ośrodku Kultury.**

CENTRUM UBEZPIECZEŃ

Agnieszka Dobel

GRODZISKO GÓRNE 223B STACJA
KONTROLI POJAZDÓW
„CARTEST” (STACJA CPN)

Oferuje:

- ♦ ubezpieczenia AC OC NNW pojazdów
- ♦ ubezpieczenia domów
- ♦ obowiązkowe rolników
- ♦ ubezpieczenia kosztów leczenia za granicą
- ♦ inne

SPRAWDŹ
NAS!!!

UBEZPIECZENIA NA TELEFON

ZADZWOŃ I SPRAWDŹ

Kontakt: tel. 17 243 64 85

lub 602 320 342

Udany rok w bibliotece

Gminna Biblioteka Publiczna w Grodzisku Dolnym prócz swojej głównej działalności statutowej, czyli gromadzenia i udostępniania książek prowadzi także działalność kulturalno – oświatową mającą na celu propagowanie książki i czytelnictwa. Organizuje konkursy literackie i lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży.

To właśnie najmłodszy stanowią najliczniejszą rzeszę naszych czytelników i najchętniej uczestniczą w organizowanych przez bibliotekę imprezach. Bardzo cieszy współpraca ze szkołami dzięki której rozpropagujemy nasze inicjatywy.

W bieżącym roku biblioteka zorganizowała kilkanaście imprez. Na początku roku odbyła się druga edycja konkursu ortograficznego „O Pióro Wójta Gminy Grodzisko Dolne”. Ta impreza stanowi wyzwanie nie tylko dla uczestników ale i dla nas organizatorów. Przygotowujemy się do niej skrupulatnie. Zdążyliśmy się już zorientować, że nasi gimnazjaliści, którzy stają w szranki o „Pióro Wójta” są bardzo mocni w ortografii. Z roku na rok musimy podnosić im poprzeczkę, by móc wyłonić zwycięzcę. Już myślimy nad tekstem na przyszłoroczne dyktando.

Przez cały rok z wielką radością organizowaliśmy spotkania z naszymi najmłodszymi Czytelnikami. Było więc „Pasowanie na Czytelnika”, lekcje biblioteczne wprowadzające dzieci w świat książek i bibliotek. W tym miejscu pragniemy podziękować nauczycielom ze szkoły w Wólce Grodziskiej i Laszczynach za przygotowanie dzieci do wizyty w bibliotece. Z utęsknieniem czekamy też zawsze na „Urodziny Kubusia Puchatka” i wizytę milusińskich z Ochronki. Dzieci chętnie biorą udział w konkursach plastycznych związanych z wydarzeniami literackimi. Ostatnio był to konkurs na „Portret Ani z Zielonego Wzgórza” upamiętniający 135 rocznicę urodzin autorki – Lucy Maud Montgomery.

Najnowszym pomysłem, który realizujemy są „Wieczory głośnego czytania”, na których zaproszeni goście – przedstawiciele różnych zawodów czytają bajki najmłodszym. Gościliśmy już wójta gminy, komendanta miejscowej policji, a w grudniu bajki dzieciom czytał ksiądz proboszcz. Cieszy nas, że żaden z zapraszanych gości, jak dotąd nam nie odmówił. Wszyscy znajdują chwilę czasu dla dzieci. Najlepsze w tym jest jednak to, że dzieci chętnie przychodzą na te spotkania. Jesteśmy niezmiernie wdzięczni rodzicom, którzy przyprowadzają swoje pociechy do biblioteki.

Jeśli chodzi o dorosłych czytelników, to trzeba przyznać, że trudniej ich zachęcić do udziału w imprezach organizowanych przez bibliotekę. W miesiącach wakacyjnych zorganizowaliśmy konkurs fotograficzny „Najpiękniejsze zakątki naszej gminy”. Uczestników było niewielu ale jakość zgłoszonych zdjęć zrekompensowała ich niedużą ilość. Najpiękniejsze fotografie z tego konkursu można obejrzeć w bibliotece.

Z organizowanych w bibliotece wystaw można dowiedzieć się o najważniejszych rocznicach literackich, kulturalnych i naukowych. Na początku roku przedstawiliśmy gazetkę i wystawę książek z dziedziny astronomii, by upamiętnić Międzynarodowy Rok Astronomii. Dużym zainteresowaniem cieszyła się prezentacja pod hasłem „Z Grodziska rodem” przybliżająca postaci znanych Grodziszczan – prof. F. Leji, prof. J. Burszty i prof. W. Urbana. Poza tym w ciągu roku tworzyliśmy kilka gazetek okolicznościowych związanych z rocznicami z życia pisarzy, poetów, osób mających wpływ na literaturę i kulturę.

Obecnie, w grudniu chcielibyśmy zebrać i udokumentować stare obrazki kolędowe znajdujące się w posiadaniu mieszkańców gminy. Mamy nadzieję stworzyć ciekawy zbiór obrazków kolędowych. Liczymy na zgromadzenie jak najstarszych, ciekawych egzemplarzy. W związku z tym, ogłosiliśmy wraz z Wójtem Gminy konkurs na najstarsze obrazki, pamiątki wizyty duszpasterskiej. Przewidziane są cenne nagrody. Powstałą kolekcję zaprezentujemy na wystawie pokonkursowej w Gminnym Ośrodku Kultury, a utworzoną z nich Księgę będą Państwo mogli obejrzeć w bibliotece. Zachęcamy do aktywnego udziału w konkursie!

Zapraszamy do biblioteki i do udziału w organizowanych przez nas imprezach. Za dotychczasową współpracę serdecznie dziękujemy!

Korzystając z okazji pragnę w imieniu własnym i wszystkich pracowników biblioteki złożyć Mieszkańcom gminy życzenia pełnych ciepła i spokoju Świąt Narodzenia Pańskiego oraz wszelkiej pomyślności w Nowym 2010 Roku.

Dyrektor GBP
Krystyna Zagrodzka

Rozmawiali o problemach wieku dojrzewania

W dniach 19 i 20 listopada 2009r. uczniowie klas drugich i trzecich Gimnazjum w Grodzisku Dolnym uczestniczyli w przedsięwzięciu profilaktycznym "Archipelag Skarbów".

Program realizowany był dzięki funduszom pochodzącym z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i składał się z trzech elementów: dwóch mityngów dla młodzieży, spotkania dla rodziców i szkolenia rady pedagogicznej. Zajęcia prowadził wraz z grupą współrealizatorów autor programu dr psychologii Szymon Grzelak, wiceprezes Fundacji Homo Homini im. Karola de Foucauld.

„Archipelag Skarbów” to program profilaktyki zintegrowanej. Jego celem, zdaniem autora, jest zmotywowanie młodzieży do życia we wstrzemięźliwości seksualnej, unikania narkotyków i alkoholu oraz niepodjęcia aktów przemocy rówieśniczej. Dodatkowo przedsięwzięcie ma umacniać autorytety obecne w życiu młodzieży, rodziców, wychowawców, przewodników duchowych. Mocną stroną programu były ćwiczenia aktywizujące w formie dialogu z całą grupą lub pojedynczymi osobami, liczne scenki, zadania oraz zabawy, w które bardzo chętnie angażowali się gimnazjaliści. Na atrakcyjność zajęć wpływały również bogato udźwiękowione prezentacje multimedialne, przyciągające uwagę młodych odbiorców.

Wiele emocji dostarczył młodzieży festiwal twórczości, podczas którego młodzież prezentowała swoje prace, zrealizowane pod kątem podanych tematów i haseł profilaktycznych. Uczniowie przygotowali ciekawe prace plastyczne dotyczące tematyki miłości i zakochania oraz bardzo interesującą prezentację multimedialną. Należy dodać, że festiwal jest elementem, w którym sama młodzież for-

mułuje przekaz profilaktyczny skierowany do rówieśników. Pomysłowość i zaangażowanie naszych uczniów zostało nagrodzone drobnymi upominkami od organizatorów i gromkimi brawami od rówieśników.

W pierwszym dniu programu zaprezentowano młodzieży całościowy sposób patrzenia na człowieka, który posiada ciało, uczucia, rozum, sferę duchową i więzi z innymi ludźmi. Pokazano również przykłady osób, które w swoim życiu kierują się wartościami. W trakcie mini wykładu, przeplatane dialogami, przedstawiano elementy wiedzy o miłości w kontekście zadań rozwojowych wieku dojrzewania. Jednak najwięcej uwagi poświęcono na ukazanie znaczenia rozumowych, wolicjonalnych i duchowych aspektów miłości, które mają znaczenia w podejmowaniu ważnych decyzji życiowych. W sposób obrazowy i ciekawy dla młodego człowieka ukazano pozytywne aspekty budzących się z nową siłą impulsów cielesnych oraz emocjonalnych związanych z trzema obszarami: pobudzenia seksualnego, zakochania oraz złości i gniewu. Jednocześnie przedstawione zostały także groźne aspekty tych trzech żywiołów. Uczestnicy zajęć poznali szczegółowe sposoby nauki osvajania tych sił i kierowania nimi w konkretnych sytuacjach życiowych.

W trakcie drugiego dnia omówiono zagadnienia związane ze współżyciem seksualnym oraz konsekwencjami wczesnych kontaktów seksualnych - od bezpośrednich konsekwencji emocjonalnych, poprzez konsekwencje związane z budowaniem przyszłych związków, aż po konsekwencje zdrowotne. Poruszono również temat niekorzystnego wpływu środków psychoaktywnych na rozwój osobisty, zawieranie znajomości i budowanie relacji między-

ludzkich. Młodzież zachęcono do całkowitej abstinencji od narkotyków i alkoholu w okresie dojrzewania. Pozwoli to młodym ludziom radzić sobie ze stresem i innymi trudnościami życiowymi bez korzystania z substancji psychoaktywnych. W różnych momentach programu zaprezentowano wybrane wyniki badań nad postawami młodzieży, pokazujące jej dojrzałość i rozsądek.

W trakcie spotkania z rodzicami przedstawiono cele programu „Archipelag Skarbów”. Omówiono wyniki badań nad młodzieżą. Dr Grzelak przekazał wiele wskazówek co do sposobów włączania skutecznego przekazu profilaktycznego do codziennej pracy wychowawczej w rodzinie, w tym również umiejętności rozmawiania z dorastającymi dziećmi o sprawach miłości i seksualności.

Podczas szkolenia rady pedagogicznej zaprezentowano także cele programu „Archipelag Skarbów”, wyniki badań nad młodzieżą wraz ze wskazówkami dotyczącymi szkolnej pracy profilaktycznej oraz wybrane aspekty wiedzy dotyczącej sku-

Młodzież bardzo aktywnie uczestniczyła w zajęciach

tecznych strategii w profilaktyce młodzieżowej. Program spotkał się z żywym odbiorem młodych ludzi, co znalazło potwierdzenie w pełnej zaangażowania i refleksji postawie. Nie brakowało też komentarzy ze strony uczniów potwierdzających sens podejmowania tego typu inicjatyw profilaktycznych.

IG

Premier przyznał stypendia najzdolniejszym uczniom

Są laureatami olimpiad i konkursów przedmiotowych, mają wybitne osiągnięcia w nauce i wysoką średnią ocen. Stypendyści Prezesa Rady Ministrów spotkali się 2 grudnia z premierem Donaldem Tuskiem i ministrem edukacji narodowej Katarzyną Hall.

Michał Telka odbiera gratulacje z rąk premiera Tuska

To dla was bardzo ważny dzień. Zdaję sobie sprawę z tego, że swoje sukcesy osiągniecie nie po to, by dostawać stypendium. Kierują wami szlachetniejsze motywacje – podkreślił premier Donald Tusk, wręczając dyplomy uznania wyróżnionym stypendystom podczas spotkania w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Gratulując uczniom osią-

gnięć w nauce minister edukacji narodowej Katarzyna Hall życzyła im jednocześnie odkrywania w sobie pasji. – *Moim marzeniem jest to, aby polska szkoła pomagała uczniom w rozbudzaniu zainteresowań. Wy należycie do tych szczęśliwców, którzy spotkali na swojej drodze mistrzów pomagających wam w osiąganiu dobrych wyników w nauce.*

Stypendium Prezesa Rady Ministrów jest przyznawane od roku szkolnego 1997/1998 uczniom szkół, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości. Otrzymują je uczniowie, którzy dostali promocję z wyróżnieniem, uzyskując przy tym najwyższą w danej szkole średnią ocen lub wykazują szczególne uzdolnienia w co najmniej jednej dziedzinie wiedzy. Stypendium przyznaje się jednemu uczniowi danej szkoły na okres od września do czerwca w danym roku szkolnym. Jest wypłacane ze środków budżetu państwa i wynosi 258 zł miesięcznie.

W roku szkolnym 2008/2009 stypendium Prezesa Rady Ministrów otrzymało 3 992 uczniów, z których 72 zostało zaproszonych na uroczyste wręczenie. Do tegorocznego grona wyróżnionych dołączył mieszkaniec naszej gminy, Michał Telka. Gratulujemy!

źródło: www.men.gov.pl

Zwycięstwo siatkarek GUKS Grodzisko Dolne

W dniu 5 grudnia br. w Kańczudze odbył się tradycyjny już VI Turniej Mikołajkowy w mini piłce siatkowej dziewcząt tym razem w kategoriach "dwójki" i "czwórki" w którym wystartowały reprezentantki GUKS-u Grodzisko Dolne.

W dwójkach wystąpiły Grodzisko Dolne I

Zwycięska drużyna Grodzisko Dolne I

(Gabriela. Kojder, Małgorzata Nowak) i Grodzisko Dolne II (Karolina Rynasiewicz i Katarzyna Grzywna). W tej kategorii rywalizowało 5 zespołów systemem „każdy z każdym”. Turniej wygrała

SP Świętoniowa przed Grodziskiem Dolnym I. Drugi zespół Grodziska Dolnego zajął IV miejsce.

W czwórkach wystąpiło 11 zespołów, w tym Grodzisko Dolne I (Małgorzata Czerwonka, Gabriela Nykiel, Andżelika Ciupińska i Magda. Rzepko), Grodzisko Dolne II (Mariola Kuras, Aleksandra Banaś, Karolina Salwach i Gabriela Niemiec), Grodzisko Dolne III (Aleksandra Baj, Monika Szklanny, Anna Piróg i Agnieszka Rydzik). We wstępnej fazie turnieju drużyny rywalizowały w czterech grupach systemem „każdy z każdym”. Do dalszych gier awansowały dwie najlepsze drużyny z grupy.

Ostatecznie turniej we wspaniałym stylu wygrał I zespół Grodziska Dolnego przed UKS Sobieski Kańczuga, SP Świętoniowa, Grodzisko Dolne III, SP1 Przeworsk. Drugi nasz zespół Grodzisko Dolne II sklasyfikowany został na IX miejscu.

Zwycięska drużyna otrzymała pamiątkowy puchar, dyplom i nagrodę rzeczową w postaci piłki oczywiście do siatkówki.

K. Bąk

Z wodą za pan brat

„Z wodą za pan brat” – to nazwa programu, który był realizowany w okresie kwiecień-listopad 2009 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym.

Program obejmował zajęcia sportowo rekreacyjne z zakresu pływania i gier zespołowych (piłka ręczna i piłka siatkowa). Wsparcia finansowego udzieliło Ministerstwo Sportu i Turystyki w wysokości 18 tys. zł. z funduszu zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów. W zajęciach uczestniczyło 60 uczniów podzielonych na cztery grupy (po dwie ze szkoły podstawowej i gimnazjum). Każda grupa, co tydzień oprócz zajęć nauki pływania podnosiła swoje kwalifikacje we wspomnianych grach zespołowych.

Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem. Szczególnie dużym wzięciem cieszyły się zajęcia na pływalni wśród najmłodszej grupy dzieci z klas III i IV –tych. Poza nauką pływania uczniowie mieli możliwość zapoznania się z zasadami bezpiecznego zachowania na akwenach wodnych. Beneficjenci programu nie ponosili żadnych opłat i mieli zapewniony dowóz, co istotne było dla uczniów dojeżdżających. Zajęcia prowadzone były przez kadrę nauczycielsko-instruktorską Zespołu Szkół.

Grupowe zajęcia na basenie

Na zakończenie programu przeprowadzono turniej mini piłki siatkowej dla uczniów szkoły podstawowej oraz turniej piłki siatkowej dla gimnazjalistów. Spośród uczestników wyłoniono reprezentację szkoły podstawowej, która wzięła udział w turnieju mini piłki siatkowej organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 3 w Leżajsku zajmując znaczące miejsca w kategorii dziewcząt i chłopców.

Ankiety ewaluacyjne przeprowadzone na koniec programu wykazały, że uczniowie chętnie chcieliby uczestniczyć w tego typu formie spędzenia wolnego czasu.

Roman Matuszek

Przedшкоlaki w Kinie, Teatrze i Fantazji

Dziecko rzeczywistość i otaczający świat poznaje między innymi poprzez zabawę i kontakt z kulturą. Dlatego wśród wielu zadań realizowanych przez Przedszkole Samorządowe w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym są wycieczki edukacyjno-rekreacyjne.

Dwa z czterech wyjazdów zaplanowanych na rok szkolny 2009/2010 odbyły się w październiku i grudniu. Dzieci miały wówczas możliwość korzystania z bogato wyposażonego placu zabaw w Centrum zabaw „Fantazja” w Rzeszowie. Obejrzały film animowany pt. „Gwiazda Kopernika” w kinie Helios, a także zobaczyły wspaniałą grę aktorów rzeszowskiego Teatru „Maska” w przedstawieniu „Śpiąca królewna”. Dla maluchów takie wycieczki edukacyjne są wielką atrakcją. Poprzez zabawę i korzystanie z dóbr kultury, uczą się współdziałania w grupie, poznają inne niż dotychczas formy spędzania wolnego czasu niedostępnego dla nich na codzień, stają się otwarte na to co nowe i nieznanne.

Dla maluchów wyjazd był niebywałą atrakcją

Wszystkie działania podejmowane są w ramach realizowanego projektu pt. „W stronę dziecka” z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Działanie 9.1, Poddziałanie 9.1.1, Priorytetu IX. Powyższe wyjazdy współfinansowane były z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

EM, EH

Każde dziecko jest zdolne

W roku bieżącym, tj. od 1 września do 18 grudnia realizowany był w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym Projekt „Pierwsze uczniowskie doświadczenia drogą do wiedzy.”

Poprzez zabawę dzieci rozwijają swoje zdolności

W I etapie projektu uczestniczyło 20 uczniów kl. II. Projekt współfinansowany był przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Był odpowiedzią na konkurs ogłoszony wiosną 2008 roku przez MEN. Koncepcja projektu oparta jest na założeniu, że każde dziecko jest zdolne, a rolą dorosłych jest te zdolności dostrzec, rozwijać i wspierać. Celem Projektu jest wdrożenie elastycznego modelu edukacji dostosowanego do

indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów z wykorzystaniem nowatorskich metod i treści kształcenia.

Wieloaspektowe wspieranie rozwoju umysłowego, emocjonalnego, społecznego i motorycznego dzieci odbywać się będzie poprzez kształtowanie kompetencji kluczowych w oparciu o teorie inteligencji wielorakich Howarda Gardnera. Zgodnie z ogólną tezą H. Gardnera każdy człowiek ma wiele stosunkowo odrębnych inteligencji. Nie wszystkie one są zbadane i nazwane. Podważa to założenie o istnieniu tylko jednego typu inteligencji mierzonego przy użyciu standardowych technik psychomotorycznych. Wszystkie inteligencje są równouprawione, żadna nie jest ważniejsza od innej. W odniesieniu do dzieci Gardner wyróżnia 8 typów inteli-

W ramach projektu zorganizowano różne formy zajęć

gencji: językową, ruchową, matematyczno-logiczną, wizualno-przestrzenną, przyrodniczą, muzyczna, interpersonalną i intrapersonalną. Sformułowana przez Gardnera teoria inteligencji wielorakich została przyjęta na całym świecie z dużym zainteresowaniem. Popularnością cieszy się wśród pedagogów i psychologów zajmującymi się określonymi typami uzależnień. Docenione zostało też jej wykorzystanie w praktyce szkolnej. Projekt „Pierwsze uczniowskie doświadczenie drogą do wiedzy” realizowany był podczas 50 godzin w ciągu 5 miesięcy.

Program zajęć oparty był o własny autorski pomysł nauczyciela. Tytułem zajęć w klasie II było „Zabawa w teatr”. Zajęcia były tak dobrane i orga-

nizowane, by były interesujące dla każdego dziecka i rozwijały jego „mocne” strony. Klasopracownia została wyposażona w wielofunkcyjne środki dydaktyczne służące rozwijaniu różnych umiejętności i zdolności. Zostały zorganizowane Dziecięce Ośrodki Zainteresowań tak „aby była możliwa indywidualizacja pracy z uczniami. Zajęcia z projektu zakończone zostały pokazem efektów pracy i umiejętności dzieci zaprezentowanym dla rodziców i uczniów klas 0-III. Klasa II zaprezentowała przedstawienie kukielkowe „Wszystkie dzieci kochają zimę.” Zdjęcia przedstawiają niektóre zajęcia z Projektu „Pierwsze uczniowskie doświadczenia drogą do wiedzy.”

Bożena Krajewska

Kolejny raz na Uniwersytecie Rzeszowskim

17 listopada 2009 roku w ramach projektu „Feniks” realizowanego w Gimnazjum im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym grupa uczniów wyjechała do Instytutu Fizyki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W trakcie wizyty na uczelni młodzież uczestniczyła w wykładzie „*Przed wielkim wybuchem, czyli krótka historia Wszechświata*” prowadzonym przez dr Wojciecha Szajnę. Podczas wykładu uczniowie zdobyli kilka bardzo interesujących informacji dotyczących teorii powstania Wszechświata. Obejrzelik także prezentacje w postaci kilkunutowych filmów, które „wprowadziły” w przestrzeń kosmiczną.

W drugiej części wykładu obserwowano doświadczenia dotyczące prawa Bernoulliego oraz zasady zachowania pędu. Uczestnikom najbardziej utkwiał w pamięci moment, w którym wykładowca napełnił jednym dmuchnięciem 60-litrowy worek.

Po małym poczęstunku po wykładach wszyscy udali się do pracowni dydaktyki fizyki, aby wykonać przygotowane dla każdego ćwiczenia. Nad ich przebiegiem czuwał prof. Czesław Kizowski. Ćwiczenia wykonywano w parach. Jedno z doświadczeń dotyczyło wyznaczania momentu bezwładności kulki, drugie transformacji Galileusza w praktyce, trzecie doświadczenie na torze powietrznym, czwarte dotyczyło badania drugiego prawa Newtona dla ruchu obrotowego, natomiast piąte ruchu harmonicznego wózka i sprężyny na torze powietrznym. Do tych doświadczeń uczniowie przygotowywali się na pozalekcyjnych zajęciach z fizyki, które prowadzone są w gimnazjum. Na początku

Dla każdej grupy przygotowano zestawy ćwiczeń

roku szkolnego każdy uczestnik kółka otrzymał wspaniałą wyprawkę, a szkoła komplet pomocy naukowych za 18 tysięcy złotych. I choć na początku tematy ćwiczeń przerażały, uczniowie szybko przekonali się, że nie są wcale takie trudne. Podczas zajęć z wielkim zaangażowaniem i dokładnością wykonywali doświadczenia, uzyskując zaskakująco dobre, wręcz książkowe wyniki.

Z uczelni wyjechalismy zadowoleni i z uśmiechem na twarzach, bowiem udało nam się dobrze wykonać powierzone zadania. Dzięki temu wyjazdowi doświadczyliśmy atmosfery wyższej uczelni i poczulismy się studentami. Już dziś z niecierpliwością czekamy na kolejny wyjazd- podkreśla jedna z uczestniczek projektu.

Realizowane w ramach projektu formy zajęć pomagają w efektywniejszym wykorzystaniu zdobytej wiedzy i utwierdzają w przekonaniu, iż nauka wcale nie musi być nudna.

Klaudia Krauz ucz. kl. II a

Mieszkańcom Gminy Grodzisko Dolne
z okazji nadchodzących świąt Bożego Narodzenia
pragniemy złożyć z serca płynące życzenia,
pokoju i radości przy Wigilijnym stole.

Zaś Nowy 2010 Rok niech
spełni wszelkie marzenia, obdaruje zdrowiem,
będzie czasem szczególnej pomyślności i powodzenia.

Życzą pracownicy Zespołu Doradców w Leżajsku
PODR w Boguchwale

Orkisz wraca do łask

Orkisz jest jednym z najstarszych gatunków zboża, znany był już w epoce kamiennej tj. 7-8 tysięcy lat przed naszą erą. W Europie orkisz był dominującym zbożem uprawnym jeszcze do początku XX wieku. W ostatnich latach notuje się renesans jego uprawy. Wiąże się to z rozwojem rolnictwa ekologicznego niezbyt intensywnego oraz z docenianiem walorów żywieniowych tej rośliny.

W uprawie tej rośliny występują formy ozime i jare. Ma stosunkowo długie źdźbło - podatny jest więc na wyleganie. Kłos jest twardy, ościsty lub bezostny, niewymłacający się, najczęściej luźny z dużym prześwitem między kłoskami.

Orkisz i jego przetwory mają korzystniejsze właściwości odżywcze niż pszenica zwyczajna (13-17%) i charakteryzuje się wyższym stopniem strawności i wyższą jakością biologiczną, a zawartość glutenu w mące orkiszowej jest wyższa niż w pszenicy. Chleb z orkiszu charakteryzuje się silnym zapachem chlebowym, lepszym smakiem i dłuższym utrzymywaniem świeżości. Dzięki zawartości fitosteroli obniża poziom cholesterolu we krwi. Zawiera on więcej witamin rozpuszczalnych w tłuszczach (A, E, D), witamin z grupy B: B1, B2 oraz PP (B3) oraz wiele składników mineralnych (fosforu, żelaza, cynku, miedzi, manganu i kobaltu). Orkisz może być spożywany przez niektórych chorych na chorobę trzewną czyli celiakię. Generalnie orkisz działa korzystnie na układ trawienny i jest stosowany w dietach leczniczych.

Z dojrzałego ziarna orkiszu produkowane są:

- odplewione ziarno nie polerowane (tzw. ryż orkiszowy), ziarno prażone;
- mąka razowa i biała, otręby, płatki i kasze;
- makarony;

- pieczywo (chleb, bułki, pieczywo chrupkie);
- ciastka, wafle;
- kawy;
- piwo, spirytus, wódki

Ziarno to można wykorzystywać w różnej fazie dojrzałości. „Zielone ziarno”, czyli orkisz zbierany w fazie dojrzałości mleczonej wysuszone bezpośrednio po zbiorze, a następnie odplewione charakteryzuje się wysoką zawartością białka i soli mineralnych a przy tym nie tuczy. Zielone ziarno jest zjadane w postaci zup, kotletów, sosów, polewek, puddingów, dodatków do jogurtów. Stosowane jako dodatek do zup przysparza im aromatu. Polecane dla pań dbających o zdrową cerę i szczupłą sylwetkę.

Przedplon dla orkiszu może być gorszy na żyznych, typowo pszennych glebach - tu słabszy przedplon może nas ustrzec przed wyleganiem. Natomiast na glebach słabszych- w klasach IV a i IV b korzystniej jest uprawiać to zboże po najlepszych przedplonach. Silny przedplon rekompensuje roślinie słabszą glebę. Można też zastosować nawożenie organiczne lub zaorać podeschnięty międzyplon.

Dzięki temu unikniemy zdrobnienia ziarniaków, które wówczas są przyschnięte do plew i bardzo trudne do wyłuskania. Najlepiej uprawiać go na glebach średnich lub zwięzłych o odczynie zbliżonym do obojętnego, próchnicznych, zasobnych w składniki pokarmowe.

Termin i głębokość orki siewnej zależy od przedplonu. Wskazane jest wykonanie orki siewnej na dwa tygodnie przed terminem siewu orkisz, by gleba zdążyła osiaść. Orzemy raczej płytko, chyba że stan gleby wymaga głębszego spulchnienia.

Siew - ziarno do siewu musi być przygotowane np. przez przewianie go na wialni, dzięki czemu

odwiejemy nasiona chwastów, a przede wszystkim podzielimy większe fragmenty kłosa z osadką na pojedyncze kłoski.

Termin siewu orkiszu może być późniejszy niż pszenicy ozimej - październik do początku listopada. Siejemy na głębokość 3- 6 cm. Im lżejsza gleba tym głębszy wysiew, tak by kłoski znalazły wystarczającą ilość wilgoci do skielkowania. Siał najlepiej siewnikiem przystosowanym do wysiewu ziarna w kłoskach tzn. z wałkami do roślin gruboziarnistych. Siew można też wykonać rzutowo ręcznie lub rozsiewaczem do nawozów typu „Kos”, „Motyl” a następnie płytko wymieszać z glebą kultywatorem lub glebogryzarką. Wysiewamy około 300-350 kg kłosek na 1 ha. Przy zwiększonej gęstości siewu orkisz słabiej się krzewi i wydaje krótsze kłosy. Plony uzyskiwane w warunkach małego i dużego zagęszczenia łanu orkiszu są do siebie zbliżone. Gęsty łan ma tą zaletę, że sam broni się przed inwazją chwastów, co ma istotne znaczenie w przypadku rolnictwa ekologicznego. Najczęstszym zbiegiem pielęgnacyjnym jest bronowanie na krzyż na wiosnę ostrą broną.

Zbiór – ziarno orkiszu może być zbierane po uzyskaniu dojrzałości pełnej lub wcześniej w fazie dojrzałości mleczej na tzw. zielone ziarno. Zebrane zielone ziarno jak najszybciej musi zostać dosuszone. Najlepiej suszyć w urządzeniu zapewniającym stałe mieszanie, a więc z obracalnym bębniem

przy dopływie gorącego powietrza. Zielone ziarno po dokładnym wysuszeniu i wystudzeniu można przez kilka miesięcy przechowywać w kłosach, ale najlepiej jest dosyć szybko je odplewić. Zbiór dojrzałego ziarna kombajnem zbożowym przy odpowiednio ustawionej młocarni.

Wydajność brutto orkiszu (ziarno w kłoskach) wynosi od 2 ton (marne gleby i słaby przedplon) do 4-6 ton kłosek (dobre gleby i dobry przedplon).

Wydajność netto tzn. już odplewionego ziarna zależy od jakości zbioru i wynosi od 50 do 70 % plonu brutto. Ziarno na paszę przeznaczane jest nie odplewione natomiast do spożycia przez ludzi nadają się nagie ziarniaki tj. odplewione.

W Polsce najlepszą maszyną do wyłuskiwania ziarna z plew i plewek okazał się przerobiony bukowinik do koniczyny lub specjalnie produkowane do tego celu łuszczarki. Ziarno z plew wydostać można przy pomocy kamiennego śrutownika.

W powiecie leżajskim uprawiany jest orkisz ozimy na powierzchni 30 ha, głównie w gospodarstwach ekologicznych.

ZESPÓŁ DORADCÓW
w Leżajsku
37-300 LEŻAJSK
– UL. MICKIEWICZA 12
TEL./FAX (0-17) 242-17-97
e-mail: podk_lezajsk@odr.net.pl

Stowarzyszenie „Kraina Sanu” – Lokalna Grupa Działania prowadzi bezpłatne doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach osi 4 Leader: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Odnowa i rozwój wsi, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Małe projekty.

W ramach tych programów organizacje, stowarzyszenia, instytucje, firmy oraz osoby planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej będą mogły uzyskać dofinansowanie przedsięwzięć zgodnych z Lokalną Strategią Rozwoju.

Terminarz bezpłatnego doradztwa dla mieszkańców gminy Grodzisko Dolne:

Urząd Gminy Grodzisko Dolne, pok. Nr 5

07.01.2010r. Czwartek 11.00 – 14.00

14.01.2010r. Czwartek 11.00 – 14.00

18.01.2010r. Poniedziałek 11.00 – 14.00

INFORMACJA

Informujemy, że przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym jest tworzona grupa wsparcia.

Zapraszamy kobiety i osoby, których dotyczą problemy związane z nadużywaniem alkoholu przez osoby najbliższe oraz stosowana jest przemoc przez członków rodziny. Celem grupowych spotkań jest niesienie pomocy osobom potrzebującym oraz nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Osobom uczestniczącym w zajęciach grupowych zapewniamy anonimowość i dyskrecję. Każdy może liczyć na fachową pomoc specjalistów z zakresu uzależnień, przemocy w rodzinie i psychologów.

Osoby chętne do udziału w grupie wsparcia prosimy o kontakt z Pełnomocnikiem Wójta ds. Profilaktyki - Stanisławem Bajem – Urząd Gminy w Grodzisku Dolnym pokój nr. 7 w godzinach pracy urzędu i w każdy czwartek tygodnia w godz. 17¹⁵ – 18³⁰ lub tel. (17) 243003 e-mail: stanislaw.baj@grodziskodolne.pl.

SOCH-TECH

Instalacje Sanitarno-Przemysłowe

ŚWIADCZYMY USŁUGI W ZAKRESIE:

- spawanie: stali nierdzewnych i czarnych pod rentgen, aluminium metodą TIG, rurociągów i zbiorników ciśnieniowych
- instalacje: wodno-kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, gazowe-wewnątrz
- montaż: kolektorów słonecznych, wentylacji, klimatyzacji
- modernizacja i remonty instalacji
- balustrady chromoniklowe
- usługi

SOCHA ANDRZEJ

TEL. 784 578 266

REKLAMA PLATNA

UBEZPIECZENIA-FINANSE-HANDEL

Józef Kilian

Usługi naprawcze sprzętu:

- RTV (radia, TV, DVD, wieże, telefony)
- AGD (pralki, lodówki, odkurzacze, maszyny do szycia, mikrofalówki, itp.)
- ogrodnicze (kosiarki, kosy, piły)

Zmysłówka 53

e-mail: anakilian@wp.pl

tel. 781 199 903, 600 652 035

**Spokojnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz Szczęśliwego Nowego Roku 2010**

REKLAMA PLATNA

**Dziękując za miniony rok naszym
obecnym i przyszłym Klientom
Mieszkańcom Gminy
Grodzisko Dolne
z okazji nadchodzących Świąt
Bożego Narodzenia
życzę zdrowia, pogody ducha,
wielu radosnych chwil
spędzonych w gronie rodziny
przy wigilijnym stole
i wszelkiej pomyślności
w Nowym 2010 Roku**

**Zbigniew Olechowski
Autoryzowany Przedstawiciel
OKNOPLAST Kraków**

OKNOPLAST®

**OKNA
z Krakowa**

www.oknoplast.com.pl, infolinia: 0801 14 00 00

LEŻAJSK

Plac Targowy 6c, tel. 017/ 242 01 19